

Motion till riksdagen

1989/90:Kr525

av Jan Hyttring m.fl. (c)

Turism och rekreation

Fritid, rekreation och resor hör till det som ger människor avkoppling, omväxling, upplevelser och som medverkar till att göra livet rikare.

Turismens stora betydelse för såväl livskvalitet som för ekonomi och sysselsättning är idag vedertagen. Turismen utgör också en viktig del av den expanderande tjänstesektorn. Andelen av BNP i Sverige uppgår till drygt 3 %, medan motsvarande andel för t.ex. Österrike redan 1985 var 7,7 %. Trots ökade ansträngningar för att marknadsföra Sverige som ett bra turistland kan vi konstatera att andelen utlandsbesökare inte ökat i den omfattning som är nödvändigt för att minska det negativa turistnettot i resevaluta. Samtidigt har vi svenskar i ökad omfattning rest utomlands, varför resevalutanettet har utvecklats på ett synnerligen negativt sätt. Underskottet var 1986 ca 9 miljarder kronor och har sedan utvecklats till att vara 16,3 miljarder 1989. Prognoser visar att det negativa nettot sannolikt har passerat 18 miljarder kronor under 1990, vilket tyvärr är en fördubbling jämfört med 1986. Det är således en mycket snabb negativ utveckling som måste brytas med mycket kraftfulla åtgärder i utvecklingsarbete och ökad marknadsföring.

Turismen är sysselsättningsintensiv och har en bättre regional spridning än de flesta andra näringar. Totalt består besöksnäringen i Sverige av närmare 21 000 företag, som skapar sysselsättning motsvarande ca 115 000 årsverken. Omsättningen beräknas uppgå till ca 45 miljarder kronor. Detta förhållande gör turismen särskild värdefull ur samhällsekonomisk synvinkel. Turismen är kanske den näring som har lägsta andelen av insatsvaror som behöver importeras, varför den största delen är inkomster som stannar i landet. Förädlingsvärdet kan uppskattas till drygt 20 miljarder kronor. Inkluderas alla typer av konsumtion i samband med turism kan totalomsättningen i Sverige beräknas till i storleksordningen 85 miljarder kronor.

Anslagsframställan

Sveriges Turistråd har för nästkommande budgetår hemställt om ett anslag av 158,4 milj. kr. Vidare föreslår turistrådet att ett särskilt investeringsanslag om 40 miljoner kr inrättas för att finansiera angelägna anläggningsbehov.

Centern föreslår att Turistrådet erhåller ett anslag på 133 milj. kr.

Det särskilda investeringsanslaget som Turistrådet begärt bör riksdagen enligt centerns mening ta ställning till i samband med att den regionalpolitiska propositionen behandlas under våren 1990.

Den av centern föreslagna anslagsramen innebär att Sveriges Turistråd utöver basförslaget erhåller 9 185 000 kr., som enligt vår åsikt skall användas som utökade operativa medel för ökad marknadsföring av Sverige på de viktiga exportmarknaderna.

Mot. 1989/90

Kr525

Primära rekreationsområden

De riktlinjer som riksdagen angav 1975 innebär att allmänna medel för turism och rekreation skall användas på ett sådant sätt att en bred allmänhet kan utnyttja de anläggningar och områden som byggs ut med allmänt stöd. Vidare angavs att den framtida utbyggnaden för turism och rekreation borde ske genom samordnade åtgärder i 25 s.k. primära rekreationsområden.

Genom regeringsbeslut fick rekreationsberedningen i uppdrag att initiera och ge råd och vägledning för arbetet med utvecklingsprogram i de 25 primära rekreationsområdena. I samtliga primära rekreationsområden finns nu planer som skall tillgodose riksintressen, men planerna kan inte förverkligas eftersom ett genomförande av dem förutsätter statliga bidrag i en omfattning som ej är möjlig.

Planeringen startades med förespeglningar om statliga medel vid förverkligandet. Dessa planer saknar nu i flera avseenden aktualitet och kan komma att utgöra hinder för annan näringslivsutveckling, varför begreppet primära rekreationsområden nu bör avskaffas och ge utrymme för mer realistisk kommunal planering för turism och friluftsliv. Alla kommuner inser betydelsen av att planera för detta behov.

SIND:s branschstudie och Sveriges Turistråds strukturplan

SIND:s branschstudie och Sveriges Turistråds strukturplan rekommenderar endast turistiska satsningar på några få orter och regioner i landet. I Turistrådets branschstudie uttrycks detta genom angivande av 3 prioriterade geografiska områden. I båda dokumenten är koncentration ett genomgående tema. Genom flera marknadsundersökningar har man funnit att naturupplevelser av olika slag har dragningskraft på utländska turister. Det finns således förutsättningar för fler orter och regioner att utvecklas turistiskt än de som beskrivs i rubricerade dokument. I centern anser vi därför att branschstudien och strukturplanens förslag såväl turistiskt som regionalpolitiskt innebär en olycklig koncentration av satsningar som inte ger andra orter och regioner möjlighet till positiv utveckling.

I den strukturplan som Sveriges Turistråd skall presentera inför kommande treårsbudgetering med start budgetåret 1991/92 måste större hänsyn tas till olika regioners behov av och förutsättningar för turistisk utveckling.

Under våren 1990 kommer riksdagen att fatta beslut om regionalpolitiken, vilket också måste inarbetas i kommande strukturplan.

Prisbilligt semesterboende

Centern anser det nödvändigt att öka kapaciteten av det prisbilliga boendet. Ett prisbilligt boende ökar möjligheterna för svenska barnfamiljer att semestra i vårt eget land, samtidigt som det stärker vår konkurrensförmåga

som turistland. Billigt boende förutom camping, är att bo i privata fritidshus. Fler privata fritidshus skulle kunna användas för turistboende. År 1987 fanns det drygt 625 000 fritidshus i vårt land. Det totala taxeringsvärdet uppgick samma år till omkring 55 miljarder kronor, dvs i genomsnitt 88 000 kr. per fritidshus. Många av landets mest attraktiva turistregioner har en bäddkapacitet i fritidshus som ligger väsentligt över riksgenomsnittet. Knappt 9 % av de kommersiella övernattningarna sker i andra hand hyrda fritidsbostäder. Genom olika åtgärder bör samhället stimulera fritidshusägarna till ökad uthyrning och centern föreslår därför att riksdagen ger regeringen i uppdrag att framlägga förslag till stimulansåtgärder.

Semesterboende på landet

Äldre bostadshus på landsbygden som ej används som permanentbostad bör kunna rustas upp och användas för turistboende om fördelaktiga lån beviljas för detta ändamål. Ett villkor för sådana lån skulle vara att ägaren genom kontrakt med regionalt turistorgan upplåter huset för uthyrning under 5 år.

Det lilla utbud av semester på lantbruk som finns är synnerligen attraktivt. Genom olika åtgärder bör stimulans ges för en ökning av detta utbud. Idag är endast mellan 70 och 80 av Sveriges 100 000 bondgårdar sysselsatta med någon form av turism. Landsbygdsturism skulle verkligen kunna bli en ny profil för vårt land. Det skulle bli en näringsutveckling för landsbygden som skulle göra att befolkningen får ökad inkomst och sysselsättning av turismen samtidigt som besökaren skulle få nya upplevelser i form av t ex vävning, hemslöjd, jakt och fiske. Sverige har en relativt kort semestersäsong, vilket gör många turisminvesteringar olönsamma. Ett ökat aktivitetsutbud på landsbygden skulle förlänga turistsäsongen på ett för näringen positivt sätt. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag framlägga förslag till stimulansåtgärder för att öka semesterboendet och upplevelseaktiviteter på landsbygden.

Skatteomläggningens effekter på turismen

Sedan några år tillbaka gäller ett skattefritt belopp på 8 000 kronor för uthyrning av privata fritidshus. Enligt kommittén för reformerad inkomstbeskattning föreslås detta belopp sänkt till 4 000 kr. Vidare har en riksdagsmajoritet under hösten 1989 beslutat införa den högre momsen på restaurang- och hotelltjänster samt energi. Det sistnämnda påverkar turistens resekostnader högst väsentligt genom att hela 77 % av resorna företas med bil. Stugbyarna, som tidigare haft reducerad moms, har nu från årsskiftet drabbats av den högre momsen, vilket lett till stora administrativa och ekonomiska problem eftersom stugorna i stor utsträckning har förtidsbetalats på en del av hyresbeloppet vid bokningen. När slutlig betalning göres skall full moms debiteras och det leder till ökat pris för kunden om inte bokningsorganen lyckats betala hela stughyran före årsskiftet. Den förtida betalningen leder till att förmedlingsorgan fått likviditetsproblem. Enligt nu liggande förslag kommer dessutom de regionala bokningsorganen att bli momspliktiga 1991, vilket gör att kostnaderna för semesterboendet beräknas stiga med mellan 8 och 9 %.

Den nu delvis genomförda och kommande aviserade skatteomlägg-

ningen kommer att hota de framsteg som svensk turism gjort i utlandet genom betydande ekonomiska insatser under många år. Både svensk och i synnerhet utländsk turism är av stor regional betydelse. Medan andelen utländska gästnätter för riket som helhet ligger på 22 % utgör den i Värmlands län 35 %, i Västerbottens län 33 % och i Norrbottens län 31 %. En stor del av dessa gästnätter kommer från våra nordiska grannländer. Den kraftiga relativprisförhöjningen i förhållande till våra grannländer och världen för övrigt som genomfört och aviserat skatteförslag innebär kommer således att ge upphov till mycket stora problem i Sveriges från balanssynpunkt mest utsatta regioner.

Centern yrkar därför på att besluten och höjd moms på restaurang- och hotelltjänster samt införande av moms på energi upphävs och att stor hänsyn tas till turismens utvecklingsmöjligheter vid det framtida skattesystemets utformning.

Allemansrätten

I flera av våra populära naturturismområden förekommer skadegörelse och dålig respekt för den unika allemansrätten. Många utländska reseföretag anordnar själva resor till Sverige där deltagarna på egen hand upplever vår natur. Allt för ofta saknar våra gäster upplysningar om vad som är tillåtet inom ramen för allemansrätten. Det är därför angeläget att utländska besökare informeras redan i sitt hemland om de regler som gäller och som vi svenskar själva har att ta hänsyn till. Sveriges Turistråd och våra ambassader bör förstärka informationsinsatserna.

Övriga turismfrämjande åtgärder

Möjligheterna att upprätthålla en levande landsbygd är av yttersta vikt för turismen. Med en levande landsbygd avser vi i centern en bygd som inte är utarmad på människor och där det finns olika möjligheter till försörjning. Den åker- och ängsmark som finns idag får inte förskogas och tränga ihop landskapet så att otrivsel i miljön uppstår.

Turistnäringen är till största delen en småföretagarverksamhet, som mycket väl kan kombineras med annat arbete. Det är därför av yttersta vikt att samhället underlättar för kombinationssysselsättningar och inte genom restriktiva bestämmelser för bl.a. byggande, försvårar inkomstbringande kombinationer.

Service som normalt utförs av heltidsanställd personal hos kommun och landsting kan med fördel uppdras att utföras av annan person som kan behöva sådan inkomstmöjlighet som tillskott för sin egen verksamhet.

Goda, allmänna kommunikationer underlättar för turister att komma till områden som ger miljömässig god avkoppling och rekreation.

Spridning av semester kan göra det lättare för turisten att få god service och få tillgång till attraktiva områden som idag är överbefolkade under en kort period.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen till B6 Stöd till turism och rekreation anvisar 10 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således 133 000 000 kr.,

2. att riksdagen beslutar avskaffa begreppet primära rekreationsområden,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regionalpolitiska frågor skall prioriteras vid Sveriges turistråds arbete med kommande strukturplan i anslutning till treårsbudgeten för budgetåren 1991/92–1994/95, i enlighet med vad som anförts i motionen.

4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till stimulansåtgärder för prisbilligt semesterboende i enlighet med vad som anförts i motionen.

[att riksdagen beslutar upphäva beslutet om höjd moms på restaurang- och hotelltjänster.¹⁾

[att riksdagen beslutar upphäva beslutet om införande av moms på energi.¹⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det kommande skattebeslutet skall ta stor hänsyn till turismens utvecklingsmöjligheter.¹⁾

5. att riksdagen hos regeringen begär att en brett upplagd informationskampanj utomlands genomförs om gällande bestämmelser för svensk allemansrätt.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande turistfrämjande åtgärder.

Stockholm den 25 januari 1990

Jan Hyttring (c)

Stina Gustavsson (c)

Marianne Andersson (c)

Larz Johansson (c)

Pär Granstedt (c)